

STEUNPUNT
WELZIJN
VOLKSGEZONDHEID &
GEZIN

 Koning
Boudewijnstichting
Samen werken aan een betere samenleving

Telling dak- en thuisloosheid

Boom-Mechelen-Lier

MAART 2023

ONDERZOEKERS

Nana Mertens
Evelien Demaerschalk
prof. dr. Koen Hermans

Boom-Mechelen-Lier

28/10/22

30 meetellende organisaties

- Woonactoren en psychiatrische diensten ontbreken in de tellende diensten
- Proportioneel hoog aantal kinderen geteld (39,6%)
- Cijfers voor kleinere steden en gemeenten

getelde personen **997**602
volwassenen395
kinderen

♂ 64,0%

man

♀ 36,0%

vrouw

X/? 0,0%

30 organisaties vulden in totaal 715 vragenlijsten in. De onderzoekers verwijderden 113 dubbeltellingen en onvolledige vragenlijsten. 592 vragenlijsten zijn ingevuld door de hulpverlener/medewerker, 5 vragenlijsten zijn samen met de dak- of thuisloze persoon ingevuld. Voor 5 vragenlijsten is deze informatie onbekend.

In het rapport geeft elke titel weer voor hoeveel personen de vraag werd ingevuld. Percentages zijn berekend op basis van het aantal ingevulde antwoorden, dus exclusief de missende waarden.

De cijfers voor de groep Oekraïense vluchtelingen maken geen deel uit van de resultaten. Deze cijfers vermelden we apart op p. 13.

Ingevulde vragenlijsten (# 715)

Aantal dak- en thuisloze personen

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 602	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 395	%
1- in openbare ruimte	22	3,7	95,5	4,5	4	1,0
2- in noodopvang	15	2,5	80,0	20,0	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	184	30,6	49,5	50,5	230	58,2
4- in instelling	66	11,0	83,3	16,7	12	3,0
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	34	5,6	79,4	20,6	25	6,3
6- bij familie of vrienden	228	37,9	66,7	33,3	95	24,1
7- in woning met dreigende uithuiszetting	50	8,3	48,0	52,0	29	7,3
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	3	0,5	100,0	0,0	0	0,0

53 ACUUT DAKLOOS

8,8% van de getelde personen is acuut dakloos. Zij verblijven op straat, in de nachtopvang, in een auto of vrachtwagen, in een kraakpand of in een tent. De meerderheid van deze groep is man (88,7%).

35 HOUSING FIRST

6,4% van de getelde personen is langer dan 2 jaar dak- of thuisloos en kampt met een (vermoedelijke) verslavings- en/of een (vermoedelijke) mentale problematiek.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (40,0%) en in een instelling (25,7%). De personen die tot deze doelgroep Housing First behoren zijn voornamelijk mannen (74,3%).

145 JONGVOLWASSENEN

24,1% van de getelde personen is 16-25 jaar.

Zij verblijven voornamelijk bij familie of vrienden (44,8%) en in opvang en tijdelijk verblijf (25,5%). Een derde van de jongvolwassenen is vrouw (33,1%).

171 MET DIRECT BETROKKEN KINDEREN

Bij 171 dak- en thuisloze personen (28,4%) zijn in totaal 395 minderjarige kinderen direct betrokken. Zij delen dezelfde verblijfplaats als hun ouder(s). Bij 85 personen gaat het om 3 of meer kinderen.

Bij 85 volwassenen zijn in totaal 155 kinderen indirect betrokken. Zij delen de verblijfplaats van hun dak- of thuisloze ouder(s) niet.

In opvang voor thuislozen (ETHOS Light 3, # 184)

Opvang en tijdelijk verblijf	Volwassenen # 184	%	Kinderen # 230	%
Crisisopvang (CAW, crisiskamer Kaizen, ...)	7	3,8	2	0,9
Residentieel opvangcentrum (CAW Wollemarkt, Stassartstr, ...)	19	10,3	5	2,2
Begeleid wonen (zonder huurcontract)	2	1,1	0	0,0
Vluchthuis (Emmahuis, ...)	6	3,3	3	1,3
Woonst korte duur lokaal bestuur (doorgangs/noodwoning OCMW)	136	73,9	203	88,3
Woonst korte duur niet lokaal bestuur	3	1,6	8	3,5
Hotel, jeugdherberg	2	1,1	1	0,4
Opvangcentrum buiten regio	4	2,2	6	2,6
Ander of onbekend	5	2,7	2	0,9

"Voor de meest kwetsbare personen is er momenteel nog te weinig aanbod in de regio. We missen echt een gedragen Housing First aanpak."

"Meer dan 200 kinderen verblijven momenteel in opvang voor dak- en thuisloze personen. Dat is een enorm grote groep."

In instelling (ETHOS Light 4, # 64)

Voor 2 personen ontbreekt deze informatie.

Van de 29 personen (46,0%) die langer in de instelling verblijven wegens gebrek aan een woonoplossing, verblijven 15 personen in de jeugdhulp, 9 personen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum en 5 personen in een LOI.

7 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een LOI en 3 kinderen in een psychiatrisch ziekenhuis/centrum. Voor 2 kinderen is de instelling onbekend.

20
gevangenis
31,3%

2
algemeen
ziekenhuis
3,1%

15
psychiatrisch
ziekenhuis
23,4%

15
jeugdhulp
23,4%

0
beschut wonen

11
lokaal
opvanginitiatief
17,2%

1
opvangcentrum
Fedasil
1,6%

0
residentiële
drughulp

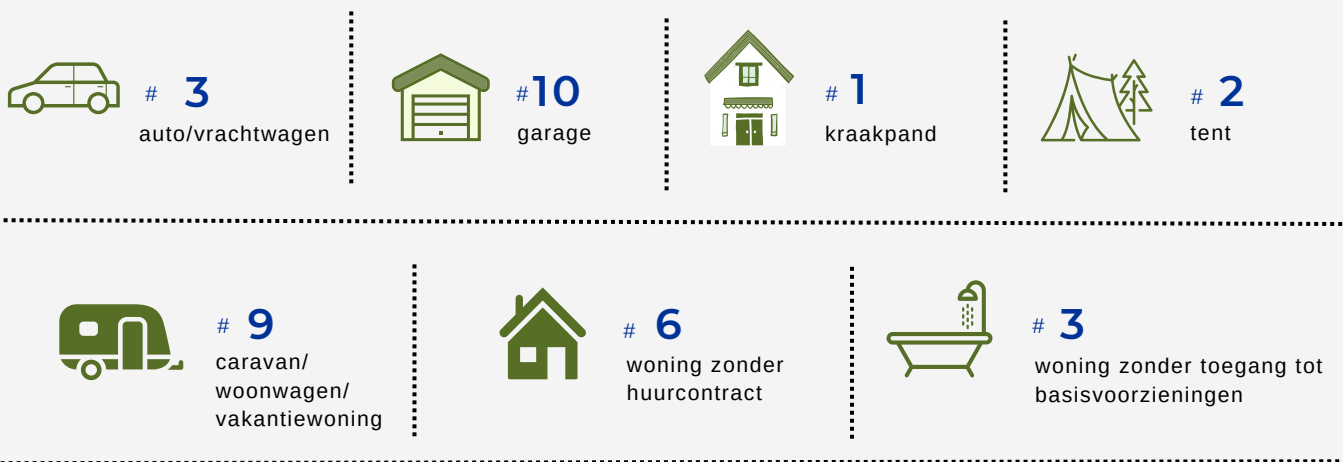
46,0% verblijft langer wegens gebrek aan woonoplossing

17,5% verlaat binnen de maand instelling zonder woonoplossing

In niet-conventionele ruimte (ETHOS Light 5, # 34)

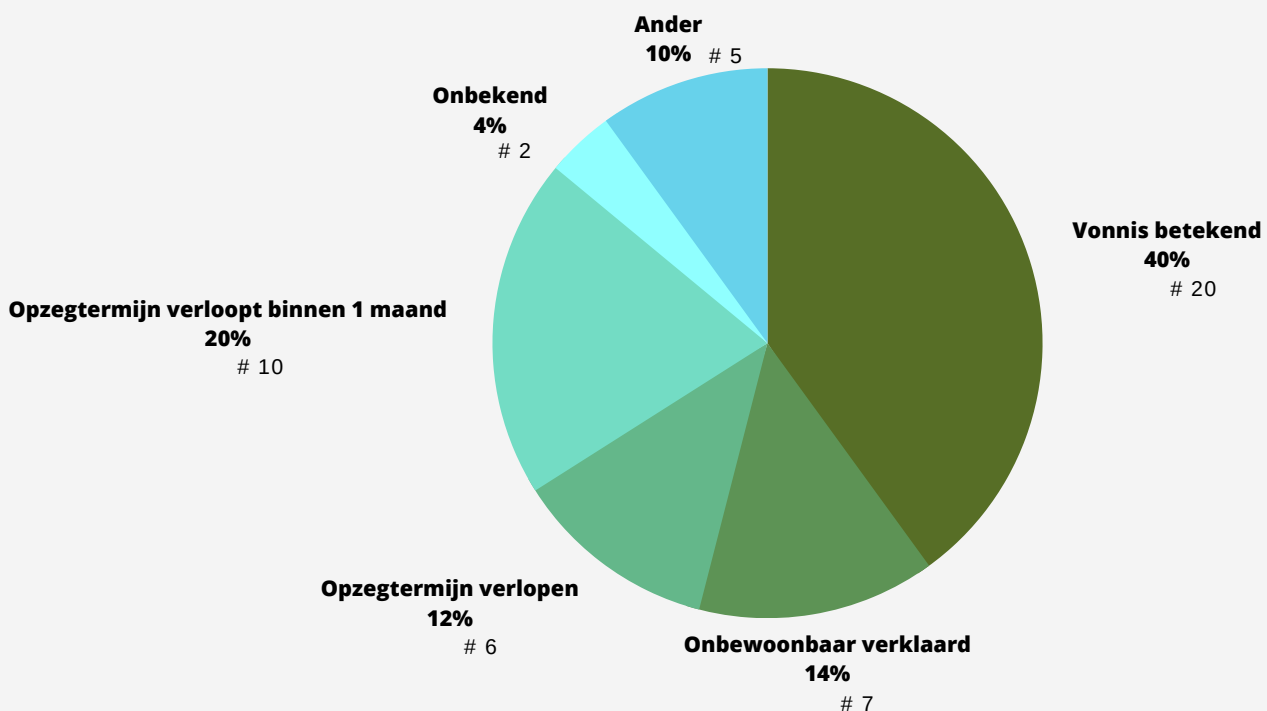
10 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een caravan/woonwagen/vakantiewoning, 7 kinderen in een woning zonder huurcontract, 6 kinderen in een garage en 2 kinderen in een tent.

"Een hoog aantal personen verblijft in een garage. Dat is vaak gelijkaardig aan effectief op straat slapen"

In woning met dreigende uithuiszetting (# 50)

12 kinderen verblijven samen met hun ouder(s) in een woning met betekend vonnis, 11 kinderen in een woning met een verlopen opzegtermijn of een opzegtermijn die zal verlopen binnen de maand en 6 kinderen in een onbewoonbaar verklaarde woning.

Verblijfplaats twee weken voor teldag

Naast de verblijfplaats van 27 op 28 oktober 2022 wordt ook de verblijfplaats twee weken voor de teldag in kaart gebracht. Er wordt aangegeven waar de persoon verbleef in de periode 14-27 oktober 2022. Aangezien de verblijfplaats in deze periode kan variëren, kunnen er per persoon meerdere verblijfplaatsen aangeduid worden. Onderstaande cijfers geven de verandering in verblijfplaats weer.

Verblijfplaats 2 weken voor teldag

		in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	
Verblijfplaats teldag	1	in openbare ruimte	21	3	2	5	2	4	0
	2	in noodopvang	0	15	0	0	0	0	0
	3	in opvang en tijdelijk verblijf	0	4	180	0	0	2	2
	4	in instelling	1	0	4	59	0	2	0
	5	in niet-conventionele ruimte	5	3	0	2	33	4	0
	6	bij familie of vrienden	5	3	2	3	4	220	3
	7	in woning met dreigende uithuiszetting	0	0	2	1	0	1	47
		onbekend	2	1	0	0	2	3	1
TOTAAL		34	29	190	70	41	236	53	

In de twee weken voor de teldag brachten 34 personen minstens 1 nacht door in de openbare ruimte.

Verblijfplaats per gemeente

Leeswijzer

Deze tabel geeft een indicatie van het aantal dak- en thuisloze personen die op de teldag verbleven in de gemeente. De accuraatheid van deze cijfers hangt samen met:

- Aanbod voor dak- en thuisloze personen
- Aanwezigheid instellingen
- Participatie van de lokale diensten aan de telling

Per 1.000 inwoners

Kleine gemeente

Middelgrote stad

Grotere stad

"Het cijfer voor Mechelen is relatief laag. Een mogelijke verklaring hiervoor is de sterke preventieve aanpak van het Sociaal Huis."

"Ook in kleinere steden zoals Boom, Lier en Heist-op-den-berg verblijven mensen op straat."

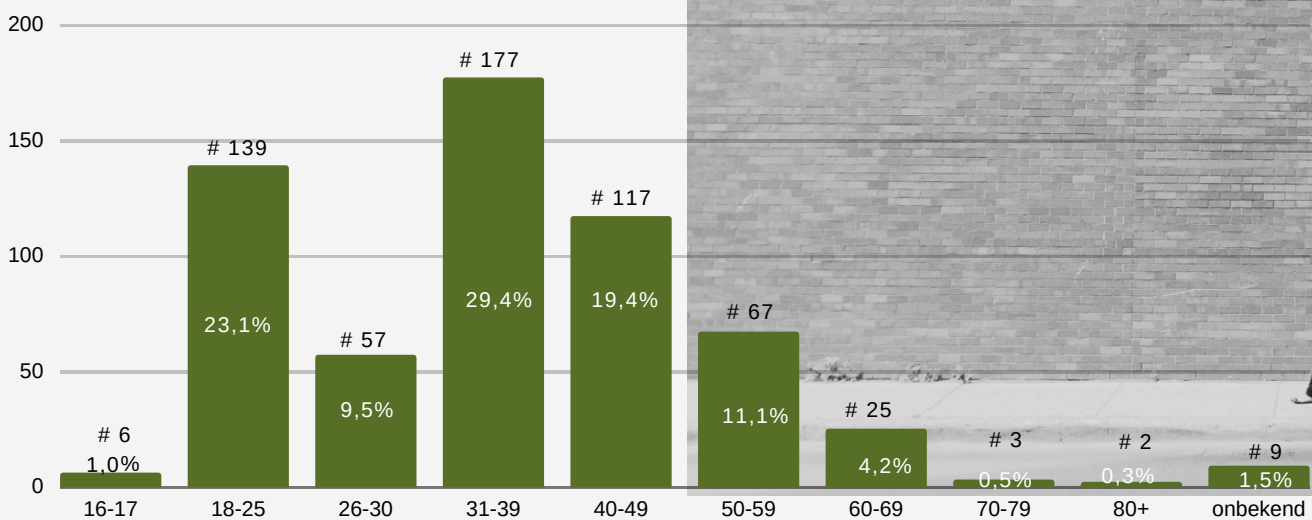
	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Aartselaar	0	1	0	0	0	3	0	0	4	0,27
Berlaar	0	0	4	0	0	3	2	0	9	0,75
Bonheiden	0	0	6	7	0	2	0	0	15	0,97
Boom	4	0	16	0	0	16	2	0	38	2,00
Bornem	1	0	13	1	3	10	0	0	28	1,27
Duffel	0	0	4	13	1	3	0	0	21	1,17
Heist-op-den-berg	3	0	10	1	1	11	6	0	32	0,72
Hemiksem	0	0	0	0	0	7	0	0	7	0,58
Lier	3	0	31	5	2	30	15	0	86	2,27
Mechelen	6	11	66	24	13	54	11	2	187	2,11
Niel	0	0	0	0	1	3	1	0	5	0,43
Nijlen	0	0	0	2	3	3	0	0	8	0,34

Verblijfplaats per gemeente

	in openbare ruimte	in noodopvang	in opvang en tijdelijk verblijf	in instelling	in niet-conventionele ruimte	bij familie of vrienden	in woning met dreigende uithuiszetting	onbekend	TOTAAL	per 1.000 inwoners
Putte	0	0	13	1	0	11	0	0	25	1,34
Puurs-Sint-Amands	0	0	8	1	4	13	3	0	29	1,08
Rumst	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0,13
Sint-Katelijne-Waver	2	0	1	0	2	6	0	0	11	0,51
Willebroek	1	0	6	1	2	31	8	0	49	1,77
ander	0	1	6	8	1	9	0	0	25	
onbekend	2	2	0	1	0	13	2	1	21	

Profielkenmerken

Leeftijd (# 602)

Nationaliteit (# 602)

64,3%

Belgische nationaliteit
387

Geboorteland (# 596)

56,7%

geboren in België
338

Bij niet-Belgen (# 215)

16,3% EU-burger
35

72,1% niet-EU-burger
155

Verblijfstatuut (# 198)

38,4%
permanent
verblijf
76

30,3%
tijdelijk
verblijf
60

12,6%
onwettig
verblijf
25

13,1%
in
procedure
26

Top 5 andere geboortelanden (# 231)

Afghanistan
31

Marokko
31

Servië
13

Syrië
13

Congo
12

Huishouden (# 601)

Het huishouden bestaat uit de personen met wie de dak- of thuisloze persoon een verblijfplaats deelt. Het gaat om de personen met wie de persoon samenleeft en om private huishoudens (bv. geen studentenhuizen).

28 personen (4,7%) vormen een huishouden samen met hun ouder(s), voor 27 personen (4,5%) gaat het om een ander familieverband. Voor 19 personen is deze informatie onbekend.

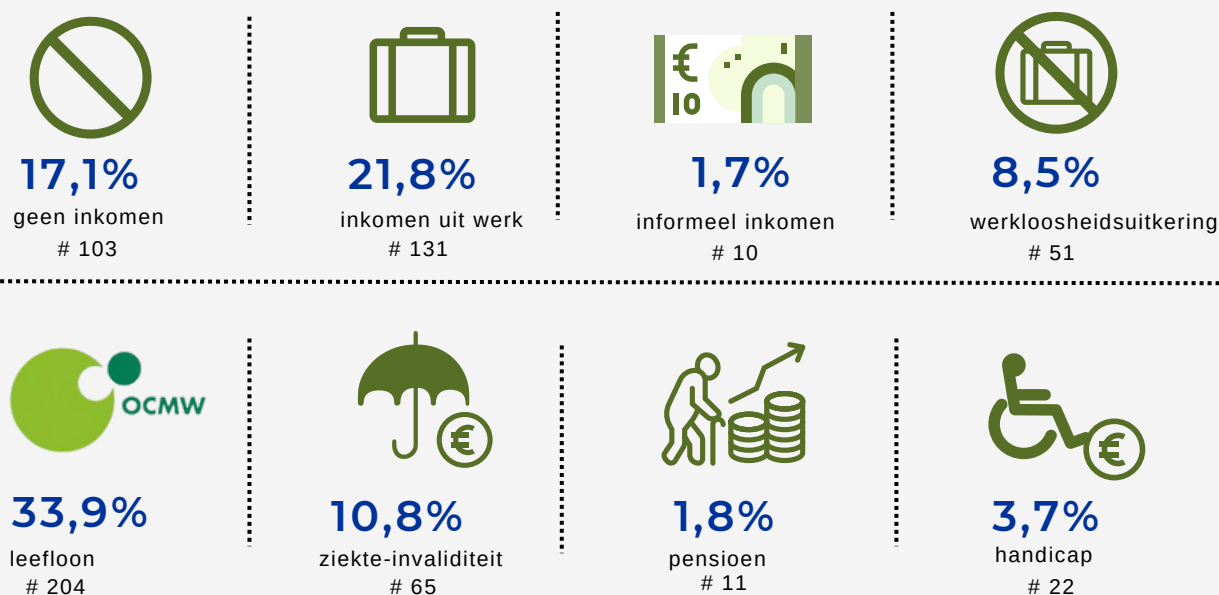
"We zien relatief veel alleenstaanden met kinderen in de regio."

Inkomen (# 602)

Per persoon zijn er meerdere inkomensbronnen mogelijk. 3 personen hebben een ander inkomen (bv. uitkering na een arbeidsongeval). Voor 38 personen is het inkomen onbekend.

"1 op 3 getelde personen doet beroep op een leefloon."

Gezondheid (vermoeden van) (# 592)**31,4%**geen
gezondheidsproblemen

186

22,0%

verslaving

130

13,7%chronische
gezondheidsproblemen

81

28,2%mentale
gezondheidsproblemen

167

2,7%fysieke
beperking

16

8,6%verstandelijke
beperking

51

Per persoon zijn er meerdere (vermoedelijke) gezondheidsproblemen mogelijk. Voor 103 personen is deze informatie onbekend. 8 personen hebben andere gezondheidsproblemen.

65 personen (11,0%) kampen met (vermoedelijke) verslavings- en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

21 personen (3,5%) hebben een verstandelijke beperking en (vermoedelijke) mentale gezondheidsproblemen.

Verleden in een instelling**13,6%**verleden in
psychiatrische
voorziening

82

9,3%verleden in
jeugdhulp

56

15,2%verleden in
gevangenis

91

243 personen verbleven nooit in één van bovenstaande instellingen.

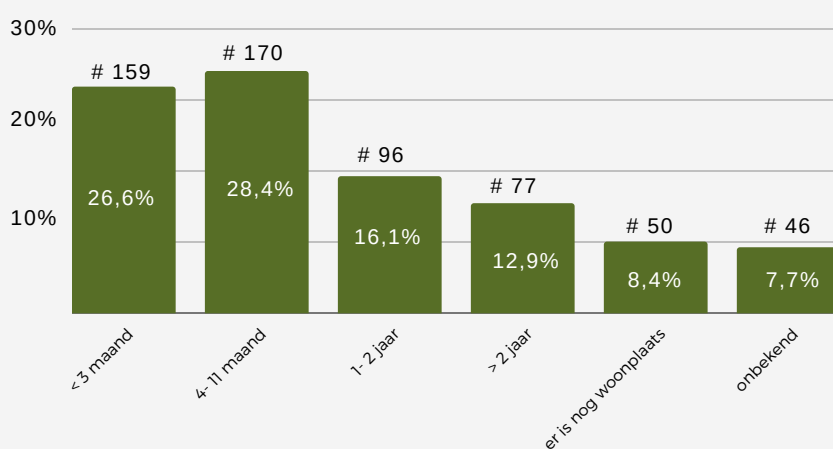
Voor 194 personen is een verleden verblijf in een psychiatrische voorziening onbekend, voor 1 persoon ontbreekt deze informatie.

Voor 202 personen is een verleden verblijf in de jeugdhulp onbekend, voor 2 personen ontbreekt deze informatie.

Voor 169 personen is een verleden verblijf in de gevangenis onbekend, voor 2 personen ontbreekt deze informatie.

Kenmerken dak- en thuisloosheid

Duur dak- en thuisloosheid (# 598)

"Meer dan de helft van de getelde personen is minder dan een jaar dak- of thuisloos. 29% heeft echter al langer dan 2 jaar geen stabiele woonplaats meer."

De personen voor wie er nog een woonplaats is, zijn de personen die binnen de maand hun woning dreigen te verliezen.

Aanleiding (# 601)

20,5%

actie huisbaas
(uithuiszetting)

123

18,3%

relatieproblemen

110

15,8%

financiële
problemen

95

14,6%

conflict met familie

88

10,3%

psychische
problematiek

62

Ongeschikte/onbewoonbare woning (10,0%), verslaving (9,8%), immigratie (9,7%), (intrafamiliaal) geweld (9,3%), einde huurovereenkomst (7,7%), ontslag uit een instelling (5,0%), werkloosheid (4,7%), actie huisbaas (renovatie/verkoop) (4,3%), conflict met vrienden (2,5%), overmacht (1,0%), overlijden (0,8%), ander (1,0%), onbekend (9,0%).

Per persoon zijn er meerdere aanleidingen mogelijk.

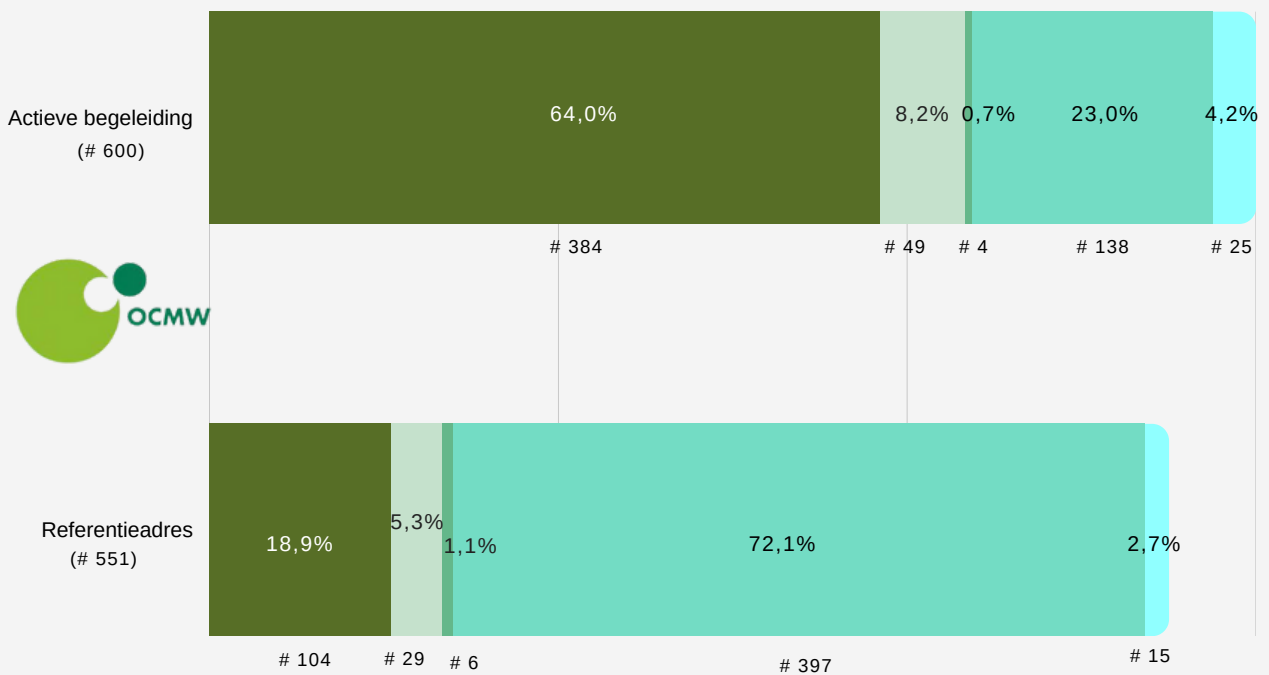
Hulp

437 personen (72,8%) krijgen een actieve begeleiding van een OCMW.

139 personen (25,2%) hebben een referentieadres bij een OCMW.

Personen in een woning met dreigende uithuiszetting maken geen deel uit van deze cijfers.

■ ja, OCMW waar persoon die nacht verbleef ■ ja, ander OCMW binnen de regio
■ ja, ander OCMW buiten de regio ■ neen ■ onbekend

Oekraïense vluchtelingen

- Niet in alle steden en gemeenten van deze regio geteld wegens hoog aantal Oekraïense vluchtelingen in nooddorpen in de regio
- Cijfers geven aantal Oekraïense vluchtelingen weer die dak- of thuisloos zijn volgens ETHOS Light
- Voornamelijk geteld door OCMW
- Vooral vrouwen met kinderen
- 69 personen ontvangen een equivalent leefloon
- 15 personen met een inkomen uit vast of tijdelijk werk
- 92 personen met direct betrokken minderjarige kinderen

getelde personen **138**

93
volwassenen

45
kinderen

man

35,5%

vrouw

64,5%

X/? 0,0%

ETHOS Light categorie	Volwassenen # 93	%	Waarvan mannen %	Waarvan vrouwen %	Kinderen # 45	%
1- in openbare ruimte	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
2- in noodopvang	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
3- in opvang en tijdelijk verblijf	z	68,8	37,5	62,5	31	68,9
4- in instelling	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
5- in niet-conventionele ruimte (garage, tent,...)	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
6- bij familie of vrienden	24	25,8	33,3	66,7	7	15,6
7- in woning met dreigende uithuiszetting	5	5,4	20,0	80,0	7	15,6
situatie 28/10 onbekend, dak- of thuisloosheid bevestigd	0	0,0	0,0	0,0	0	0,0

Reflecties tellende organisaties

01 WEINIG DIVERSITEIT IN TELLENDE DIENSTEN

De telling in deze regio werd vooral uitgevoerd door CAW en OCMW's. Enkele andere sectoren zoals jeugdhulp, psychiatrie en woonactoren hebben minder of niet meegeteld. Hierdoor vermoeden we een onderschatting van bepaalde groepen.

Betrokken diensten erkennen de nood om de ketenaanpak dak- en thuislozen in de regio uit te breiden naar deze actoren.

02 HOOG AANTAL KINDEREN

40% van het aantal getelde personen betreft minderjarige kinderen. Zij zijn direct betrokken en delen de verblijfplaats van hun dak- of thuisloze ouder(s). Meer dan de helft van deze kinderen verblijft in opvang en tijdelijk verblijf.

03 RELATIEF LAAG CIJFER MECHELEN

Sociaal Huis Mechelen verklaart hun relatief laag aantal dak- en thuisloze personen door een uitgesproken preventieve aanpak. In hun lokaal toewijzingsreglement gaat 30% van de toewijzingen in de sociale huisvesting naar kwetsbare huurders. Sociaal Huis Mechelen heeft ook een actief beleid om uithuiszetting bij privé-verhuurders te voorkomen. Dit doen ze onder andere door outreachend te werken in het vrederecht.

04 NOOD AAN GEDRAGEN AANPAK HOUSING FIRST

De betrokken diensten wijzen op een te weinig gedragen aanpak voor de Housing First doelgroep. Bedden in psychiatrische voorzieningen werden afgebouwd zonder een gedegen alternatief. Momenteel kunnen personen wel terecht in de nachtopvang maar een langetermijnoplossing ontbreekt.

05 DAK EN THUISLOOSHEID IN KLEINERE STEDEN

Enkele kleinere steden (bv. Lier, Heist-op-den-berg) spanden zich in om grondig te tellen. Hun cijfers bevestigen dat dak- en thuisloosheid niet enkel een grootstedelijke problematiek is.